

**WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

Szczecin, 11 stycznia 2018 r.

Znak: S-2.431.1.56.2017.SB

**Pani
Romana Klimek-Jacoszek
Dyrektor
Centrum Opieki nad Dzieckiem
w Szczecinie**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 27 listopada – 1 grudnia 2017 r. została przeprowadzona kontrola w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Dom pod platanami” przy ul. Broniewskiego 16 w Szczecinie oraz w Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie przy ul. Wszystkich Świętych 66 w Szczecinie. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 97/2017 z dnia 14 listopada 2017 r. przeprowadził zespół kontrolny Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Renata Karwowska – kierownik oddziału, osoba kierująca zespołem oraz Sylwia Buczkowska – inspektor wojewódzki. Przedmiotem kontroli były zagadnienia dotyczące działalności placówki w zakresie standardu świadczonych usług, standardu opieki i wychowania oraz kwalifikacji zatrudnionych osób. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do 27 listopada 2017 roku.

akta kontroli str. 1-13

Ustaleń dokonano w oparciu o informacje przekazane przez dyrektora, zastępcę dyrektora ds. opiekuńczo-wychowawczych oraz pracowników Centrum Opieki nad Dzieckiem w Szczecinie, analizę ankiet przeprowadzonych wśród sześciorga wychowanków, pisemnej informacji udzielonej przez ośmiu wychowawców i terapeutę, dokumentacji prowadzonej w placówce i w Centrum oraz losowo wybranej dokumentacji dzieci: (...).

Działalność placówki w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z uchybieniami³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.).

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477).

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna.

Placówka funkcjonuje na podstawie zezwolenia Wojewody Zachodniopomorskiego – decyzja nr 13/2013 z 26 lutego 2013 r. Dysponuje dwudziestoma ośmioma miejscami całodobowej opieki dla dzieci i młodzieży. Uchwałą nr XXVIII/IV/818/13 Rady Miasta Szczecin z dnia 18 marca 2013 r. nadano placówce statut. Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Dom pod platanami” został opracowany przez dyrektora Centrum 4 stycznia 2016 roku. Zgodnie z dokumentem jest to placówka typu specjalistyczno-terapeutycznego.

Od momentu powstania do 31 grudnia 2016 r. dyrektorem Centrum była pani Barbara Bartoszewicz. Od 4 października 2016 r. do 1 stycznia 2017 r. pan Jacek Cerebież-Tarabicki pełnił obowiązki dyrektora. Od 2 stycznia 2017 r. placówką kieruje pani Romana Klimek-Jacoszek – dyrektor Centrum, przy pomocy zastępców: ds. opiekuńczo-wychowawczych – pani Magdaleny Chojęty-Borowicz i ds. ekonomiczno-organizacyjnych – pani Joanny Oleszczuk oraz koordynatora – pani Pauliny Kowalskiej.

Na dzień kontroli w placówce umieszczonych było dwudziestu ośmiu wychowanków w dwóch grupach wychowawczych. Najmłodsze dziecko miało 10, a najstarsze 17 lat. Szesnaścioro dzieci przebywało poza placówką, w tym: jedenaścioro w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, troje w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i dwoje w szpitalach. W placówce nie było wychowanków umieszczonych na prośbę rodziców. Dziewięciu wychowanków jest systematycznie urlopowanych do domów rodzinnych na dni wolne od nauki.

akta kontroli str. 14-16

Oceny działalności dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez Placówkę Opiekuńczo - Wychowawczą „Dom pod platanami” następujących zadań.

1. Kwalifikacje zatrudnionych osób.

W placówce do pracy z dziećmi zatrudnionych było dwunastu wychowawców na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy oraz jeden na ½ etatu. Na dzień kontroli jedna wychowawczyni przebywała na urlopie wychowawczym i jedna na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Placówką kierował starszy wychowawca koordynator. Wsparcie specjalistyczne oraz obsługę administracyjną zapewniało Centrum Opieki nad Dzieckiem w Szczecinie, które zatrudniało: dyrektora, zastępców dyrektora ds. opiekuńczo-wychowawczych i ekonomiczno-organizacyjnych, pedagogów – 3,5 etatu, psychologów – 3 etaty, terapeutów – 7 etatów, specjalistów pracy z rodziną – 3 etaty oraz pracowników administracyjnych i usługowych. Wszyscy posiadali kwalifikacje adekwatne do zajmowanych stanowisk i zgodne z wymogami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 17-24

2. Przestrzeganie praw dziecka w placówce.

Ankieta i rozmowy przeprowadzone z dziećmi wskazały na przestrzeganie ich podstawowych praw. Wychowankowie wymienili w ankiecie, że mają prawo do: odrabiania lekcji – 3 osoby, jedzenia, wychodzenia na dwór, zabawy – po dwie osoby, korzystania z przywilejów, grania w piłkę, czasu wolnego, grania na konsoli i komputerze, wyrażania własnego zdania, załatwiania spraw z rodziną, dzwonienia do rodziny, krzyczenia – po jednej osobie. Jedno dziecko nie wymieniło żadnego ze swoich praw. Dyrekcję Centrum pouczono, by rozmawiać z dziećmi o ich prawach. Dzieci wskazały też, że w placówce mogą: dzwonić do rodziny – 6 osób, zapraszać do placówki koleżanki i kolegów, wysyłać listy – po 5 osób, posiadać swoje rzeczy do których nikt nie ma dostępu – 4 osoby. Wychowankowie mają swobodny dostęp do internetu, komputera i telewizji. Dzieci miały zaspokojone m.in. prawo do prywatności, kontaktów z rodzicami, tajemnicy korespondencji, decydowania i wyboru.

Wychowankowie w ankietach wymienili stosowane w placówce kary: ograniczenie korzystania z komputera – 4 osoby, z tv – 3 osoby, zakaz zwalniania – dwie osoby, odebranie przywilejów, zakaz gry na konsoli, dodatkowe dyżury – po jednej osobie. Wychowawcy jako kary stosowane w placówce wskazali: ograniczenie przywilejów, zmniejszenie kieszonkowego oraz zakaz

zwalniania poza placówkę. Dyrektora Centrum pouczono, aby dodatkowe prace porządkowe wyznaczać wychowankom jedynie jako naturalną konsekwencję zachowania (zabrudzenia lub zniszczenia).

Dzieci nie znały procedur odwoławczych od kar, mimo iż są one zawarte w regulaminie placówki. Na pytanie „Co możesz zrobić, jeśli nie zgadzasz się z karą?” wychowankowie odpowiedzieli: nic – 4 osoby, wybrać inną karę, nie byłem w takiej sytuacji – po jednej osobie. Wychowawcy i specjaliści pracujący z dziećmi także nie znali procedur odwoławczych: 3 osoby odpowiedziały, że nie ma, bo w placówce nie stosuje się kar, po jednej osobie wskazało, że nie ma takiej potrzeby oraz że najpierw rozmawia się z dzieckiem o karze. Pozostałe 4 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie. Dyrektora Centrum pouczono, aby przypomnieć wychowawcom i dzieciom procedury odwoławcze od kar.

Wśród nagród stosowanych w placówce wychowankowie wymieniali: dodatkowe słodycze – 5 osób, dodatkowy czas na komputerze – 4 osoby, zwalnianie na dłuższy czas, wyjścia do kina – po dwie osoby, gra na konsoli – jedna osoba. Osoby pracujące z dziećmi wskazały: wyższe kieszonkowe, wydłużenie czasu korzystania z komputera i konsoli – po 9 osób, pochwały słowne, dłuższe zwolnienia w dni wolne od nauki – po 8 osób, słodki upominek – 5 osób, nagrody rzeczowe, atrakcyjne wyjścia – po jednej osobie.

Obserwacja dzieci i prowadzonych zajęć wskazała na pozytywne relacje między wychowankami a osobami pracującymi z dziećmi. Swoje relacje z poszczególnymi pracownikami wychowankowie ocenili bardzo dobrze i dobrze. Jedno dziecko uznało, że jest źle traktowane przez pedagoga, ponieważ zostało wygonione z pokoju specjalistów. Podczas rozmowy doprecyzowano, że taka sytuacja zdarzyła się jeden raz, pani wyprosiła wychowanka z gabinetu za niegrzeczne zachowanie i niesłuchanie poleceń. Wszystkie osoby pracujące z dziećmi swoje relacje z wychowankami oceniły „jak dobrzy znajomi”. Wychowankowie mają zaufanie do swoich opiekunów. Na pytanie „Czy w placówce masz osobę, do której możesz zwrócić się ze swoimi problemami, porozmawiać o swoich sprawach?” – wszystkie dzieci wskazały pracowników placówki.

Na pytanie o występowanie przemocy w placówce dzieci odpowiedziały następująco:

	spotkało mnie	widziałem	kto był sprawcą?		gdzie to się stało?	
			dorośli	dziecko	w placówce	poza placówką
agresja fizyczna (kopanie, bicie, szarpanie, itp.)	1	3	0	4	4	0
agresja słowna (wzywiska, wyśmiewanie, obrażanie, itp.)	0	4	0	4	4	0
przemoc (zmuszanie do określonego zachowania się, zastraszanie, prześladowanie, gnębienie, poniżanie)	0	0	0	0	0	0
wymuszanie, wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy, kradzież	1	1	0	2	2	0

Z ankiet i wypowiedzi dzieci wynika, że w placówce występuje przemoc rówieśnicza w różnych formach. Wszystkie osoby pracujące z dziećmi wskazały na występowanie przemocy rówieśniczej zarówno w formie agresji werbalnej jak i fizycznej. W placówce podejmuje się różnorodne działania w celu niwelowania zachowań agresywnych.

Na podstawie informacji udzielonych przez pracowników ustalono, że w ramach podtrzymywania więzi pomiędzy rodzeństwem dzieci mogą mieszkać w jednym pokoju, spędzają razem czas oraz pozostają pod opieką jednego wychowawcy kierującego procesem wychowawczym.

Na pytanie „Co chcesz zmienić w placówce?” wychowankowie odpowiadali: nic – 4 osoby, mieć swój telefon i laptop, mieć dostęp do wi-fi, dostawać więcej środków na higienę osobistą – po jednej osobie.

Na pytanie „Czy wychowankowie mają możliwość uczestniczenia w praktykach religijnych adekwatnie do deklarowanego wyznania?” wszyscy pracownicy odpowiedzieli twierdząco. Zgodnie z oświadczeniem dyrektora Centrum, wszyscy wychowankowie placówki są wyznania rzymskokatolickiego.

akta kontroli str. 25-103

3. Zasadność pobytu dziecka w placówce oraz działania podejmowane na rzecz powrotu wychowanków do rodziny i utrzymywania przez nich kontaktów z rodzicami.

Wszystkie dzieci umieszczone w placówce posiadały postanowienia sądu o objęciu ich taką opieką oraz skierowania wydane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie.

akta kontroli str. 104-108

Na podstawie analizy stu posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka stwierdzono, że w kontrolowanym okresie ocena zasadności pobytu dziecka w placówce była dokonywana z zachowaniem terminów określonych w obowiązujących w tym zakresie przepisach. Wnioski odnośnie zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce były formułowane na piśmie i przekazywane do sądu. W skład zespołu wchodził pracownicy placówki, Centrum Opieki nad Dzieckiem w Szczecinie, Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Szczecinie, asystenci rodzin/pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie, Publicznego Ośrodka Adopcyjnego w Szczecinie oraz rodzice/opiekunowie prawni dzieci. Mimo przesłanych zaproszeń, na pięćdziesięciu siedmiu posiedzeniach zespołu nie było przedstawicieli ośrodka adopcyjnego, na siedemdziesięciu trzech – rodziców biologicznych/opiekunów prawnych, w dwudziestu jeden posiedzeniach nie brali udziału pracownicy podmiotu organizującego pracę z rodziną. Szczegółowej analizie poddano 4 przypadki indywidualne: (...). W aktach znajdował się komplet wymaganej dokumentacji. Modyfikacji planów pomocy dziecku dokonywano w trakcie posiedzeń zespołu. Wychowankowie potwierdzili w ankietach, że wychowawcy rozmawiają z nimi o ważnych sprawach, które ich dotyczą.

akta kontroli str. 109-221

W okresie objętym kontrolą w placówce przebywało pięćdziesięć dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, które powinny zostać zgłoszone do ośrodka adopcyjnego. W trzech przypadkach w aktach wychowanków znajdowała się wymagana dokumentacja. W dwóch przypadkach uregulowanie sytuacji prawnej nastąpiło pod koniec 2017 r., placówka wystąpiła do sądu z prośbą o przesłanie prawomocnych postanowień.

Do sądu złożono 5 wniosków, dotyczących wychowanków przebywających w pieczy zastępczej powyżej 18 miesięcy o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń, celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających powrót dzieci do rodzin albo umieszczenia ich w rodzinach przysposabiających. Do wniosków dołączono uzasadnienia oraz opinie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

akta kontroli str. 222-225

W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 27 listopada 2017 r. do placówki przyjęto dwunastu wychowanków i dwunastu ją opuściło, w tym: czterech powróciło do domu rodzinnego, sześciu usamodzielniało się, a jednego umieszczono w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego. Jedna niepełnoletnia wychowanka zawarła związek małżeński za zgodą sądu.

W placówce, w kontrolowanym okresie, umieszczone zostało jedno dziecko poniżej 10 roku życia – w trybie zabezpieczenia po urodzeniu przy małoletniej matce. Od chwili urodzenia nie przebywało

jednak w placówce, razem z matką było urlopowane do babci ze strony biologicznego ojca. Za zgodą sądu rodzice zawarli związek małżeński i matka z dzieckiem zostali skreśleni z listy wychowanków placówki.

Na dzień kontroli w placówce nie przebywały dzieci poniżej siódmego roku życia.

akta kontroli str. 226-229

Na podstawie rozmów z pracownikami, przeprowadzonych ankiet i rozmów z dziećmi, kontrolujący stwierdzili, że placówka podejmowała prawidłowe działania w kierunku powrotu dzieci do domów rodzinnych i utrzymywania kontaktów z rodzicami. Wszyscy pracownicy i wychowankowie potwierdzili, że rodzice mogli odwiedzać swoje dzieci w placówce. Na pytanie „W jaki sposób placówka dba o związki emocjonalne dziecka z rodziną?” pracownicy odpowiadali, że poprzez: spotkania z rodziną na terenie placówki, urlopowanie dzieci do domów rodzinnych za zgodą sądu, kontakt telefoniczny i listowny z rodziną, pracę nad poprawą relacji w rodzinie, zapraszanie rodziców do współpracy na rzecz dziecka, wspólne spędzanie urodzin, świąt i uroczystości.

W placówce prowadzona była praca z rodzinami dzieci. Spośród 4 losowo wybranych przypadków, w jednym przypadku ojcu zawieszono władzę rodzicielską, a matka została jej pozbawiona. W trzech pozostałych przypadkach była prowadzona praca w kierunku powrotu dzieci do domów. Efektywność działań na rzecz jak najkrótszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej oceniono na podstawie analizy dziewiętnastu przypadków wychowanków przebywających w pieczy ponad dwa lata. Placówka prowadziła działania we wskazanym zakresie.

akta kontroli str. 25-102, 125-221, 230-234

W placówce pracuje się nad utrzymywaniem więzi pomiędzy rodzeństwem i podejmuje działania, aby dzieci mogły być razem. W kontrolowanym okresie, po umieszczeniu w placówce nie rozdzielono żadnego rodzeństwa.

Troje wychowanków zostało rozdzielonych z rodzeństwem przed umieszczeniem w placówce. Decyzją sądu młodsza siostra jednej z wychowanek została umieszczona w zastępczej rodzinie zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. Dziewczynki widują się podczas urlopowania do babci. Dwóch wychowanków na podstawie postanowienia sądu zostało rozdzielonych z bratem z powodu umieszczenia go w zakładzie pielęgnacyjno-psychiatrycznym. Chłopcy utrzymują kontakt telefoniczny.

akta kontroli str. 235-237

4. Warunki lokalowe.

Placówka posiada warunki lokalowe zgodne z obowiązującym standardem określonym w § 18 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej⁴. Funkcjonuje w jednopiętrowym domu, dla każdej grupy wychowawczej przeznaczono oddzielne pomieszczenia. Do dyspozycji dzieci jest teren zielony, niewielki plac zabaw i wyznaczone miejsce do gry w koszykówkę. Liczba pomieszczeń i ich wyposażenie są dostosowane do liczby umieszczonych dzieci, z wyjątkiem aneksów kuchennych, które nie gwarantują miejsc do spożywania posiłków dla wszystkich wychowanków. Dyrektorowi Centrum wskazano, aby w okresach gdy w placówce przebywa większa liczba wychowanków umożliwić dzieciom spożywanie posiłków w świetlicach. Podczas kontroli jedna z łazienek była nieczynna ze względu na prowadzone prace remontowe.

akta kontroli str. 238-239

---

⁴ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

5. Zapewnienie dzieciom wyżywienia, dostosowanego do ich potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia, w tym dostępu do produktów żywnościowych i napojów przez całą dobę, zapewnienie dostępu do nauki, zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, zaopatrzenie w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne, zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej i zaopatrzenie w produkty lecznicze.

Wychowankowie ocenili wyżywienie pozytywnie. Wychowawcy wskazali, że dzieci mają dostęp do produktów żywnościowych i napojów przez całą dobę. Całodobowy dostęp do produktów żywnościowych i napojów potwierdzili również wszyscy wychowankowie. Zgodnie z oświadczeniem dyrektora Centrum w placówce nie przebywały dzieci wymagające zabezpieczenia w specjalne środki żywieniowe.

akta kontroli str. 25-102, 240

Na dzień kontroli wszyscy wychowankowie objęci byli obowiązkiem szkolnym: dziesięciu w szkole podstawowej, dwunastu w gimnazjum, pięciu w szkole zawodowej i jeden w szkole średniej. Kształcenia specjalnego wymagało dwadzieścia troje dzieci i realizowały go w: szkole specjalnej – 3 osoby, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych dla niepełnosprawnych intelektualnie – 2 osoby, ośrodku dla osób niepełnosprawnych ruchowo – 1 osoba, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych – 11 osób i młodzieżowym ośrodku socjoterapii – 1 osoba. Troje dzieci objętych było nauczaniem indywidualnym, a dwoje przebywało w szpitalach psychiatrycznych.

U szesnastu wychowanków występowały opóźnienia szkolne. Zapewniono im realizację obowiązku szkolnego w odpowiednich placówkach edukacyjnych oraz zostali objęci pomocą w nauce i nadrabianiu zaległości szkolnych, zajęciami wyrównawczymi, wsparciem specjalistycznym w placówce i poza nią oraz diagnostyką w poradni psychologiczno-pedagogicznej.

akta kontroli str. 241-246

W okresie objętym kontrolą jedenaścioro dzieci realizowało obowiązek szkolny w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, z tego dwie wychowanki przebywały na długotrwałych ucieczkach. Jeden wychowanek objęty był nauczaniem w młodzieżowym ośrodku socjoterapii. Przed umieszczeniem dzieci w ośrodkach podejmowano działania celem poprawy ich funkcjonowania. Czwooro dzieci w chwili przyjęcia do placówki posiadało już postanowienia sądu o umieszczeniu w ośrodkach. Dokonując analizy przedkontrolnej wystąpiono do dyrektorów ośrodków o udzielenie informacji na temat współpracy z Centrum Opieki nad Dzieckiem w Szczecinie i placówką. W jednym przypadku współpraca została oceniona negatywnie. W piśmie z 23 listopada 2017 r. dyrektor Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Czaplunku poinformował, że placówka nie zapewniła swojej podopiecznej podręczników, przekazana odzież była niezgodna z potrzebami wychowanki, a środki higieniczne i „kieszonkowe” były przesyłane nieregularnie. Pracownicy placówki nie utrzymują kontaktu z dzieckiem, nie podjęto też rozmów na temat zbliżającego się usamodzielnienia wychowanki. W trakcie kontroli przeprowadzono rozmowę wyjaśniającą z wychowawcą prowadzącym dziecko. Potwierdzone zostały informacje dotyczące braku podręczników, niewłaściwego zabezpieczenia w odzież oraz braku kontaktu z wychowanką. Środki higieniczne były zakupywane i przesyłane w paczkach do ośrodka co 2 miesiące, a „kieszonkowe” przekazywane pocztą raz na miesiąc. Opiekunem prawnym wychowanki jest jej siostra, która ma również zostać opiekunem usamodzielnienia. Od sierpnia 2017 r. dziewczyna nie była urlopowana do placówki, ze względu na zachowanie nie otrzymywała przepustek z ośrodka. Zaplanowano przyjazd wychowanki do placówki na okres świąteczny, wówczas odbędzie się także spotkanie ze specjalistą pracy z rodziną w sprawie usamodzielnienia. Dyrektor Centrum oświadczyła, że konieczność zakupu podręczników nie była wcześniej zgłaszana przez ośrodek. Z chwilą uzyskania informacji dokonano zamówienia podręczników, które zostaną następnie przekazane do ośrodka. W kwestii usamodzielnienia wychowanki w dniu 3 listopada 2017 r. skierowano do ośrodka pismo informujące o podjętych działaniach. W związku z niedopełnieniem obowiązków w zakresie

zabezpieczenia dziecka w odzież, w październiku 2017 r. udzielono upomnienia ustnego wychowawcy prowadzącemu.

W pozostałych przypadkach współpraca na rzecz dzieci została oceniona pozytywnie.

Dyrektor Centrum oświadczyła, że w celu uniknięcia nieprawidłowości zarządzeniem Nr 57/2017 dyrektora Centrum Opieki nad Dzieckiem w Szczecinie z 1 grudnia 2017 r. wprowadzona została *Procedura kontaktowania się pracowników Centrum Opieki nad Dzieckiem z ośrodkami typu: MOW, MOS, SOS-W, podmiotami leczniczymi dla dzieci i młodzieży oraz innymi ośrodkami, w których przebywają wychowankowie placówek wchodzących w strukturę Centrum*. W związku z podjęciem działań naprawczych nie wydaje się zaleceń w tym zakresie.

akta kontroli str. 247-299

W placówce na dzień kontroli umieszczonych było siedmiu wychowanków z niepełnosprawnością. Dwóch wychowanków przebywało codziennie w placówce, jeden w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, trzech w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i jeden w Szpitalu Psychiatrycznym w Toszku. Wśród dzieci przebywających codziennie w placówce, jedno uczyło się w powszechnej szkole podstawowej i jedno w Zespole Szkół Specjalnych nr 12 w Szczecinie. Dzieciom zapewniono dostosowane do ich potrzeb i możliwości nauczanie oraz oddziaływania rewalidacyjne. Korzystały one także z opieki specjalistycznej w placówce.

akta kontroli str. 300-303

Wychowankowie odpowiadając na pytania ankietowe potwierdzili wyposażenie w przybory i podręczniki szkolne. Zgodnie z pisemną informacją dyrektora Centrum, w okresie objętym kontrolą, na wydatki związane z zakupem materiałów dydaktycznych zostały poniesione koszty w wysokości 10430,76 zł. Część podręczników i ćwiczeń zapewniały szkoły.

akta kontroli str. 25-52, 304

W czasie wolnym placówka zapewniała różne formy zajęć aktywizujących wychowanków: wycieczki rowerowe, rajdy piesze, wyjścia na basen i łyżwy, wspólne wyjścia do kina i do kawiarni, gry i zabawy podwórkowe i świetlicowe. Dzieci brały udział w imprezach miejskich oraz organizowanych przez Centrum. Na terenie placówki organizowane były zajęcia plastyczne, techniczne i kulinarne. W okresie wakacji placówka organizowała wyjazdy nad jezioro i na kąpielisko, wspólne ogniska, wycieczki krajoznawcze, kolonie i biwaki.

akta kontroli str. 307

Wszyscy wychowankowie posiadali ubezpieczenie zdrowotne i byli zapisani do lekarza pierwszego kontaktu. Piętnaścioro dzieci ze względu na zdiagnozowane zaburzenia zachowania pozostaje pod opieką psychiatry, u dziewięciorga występowało więcej niż jedno schorzenie. Wychowankowie objęci byli opieką specjalistyczną: neurologiczną, kardiologiczną, nefrologiczną, laryngologiczną i okulistyczną.

Recepty wystawiane przez lekarzy realizowano na bieżąco. Zgodnie z pisemną informacją dyrektora Centrum, w kontrolowanym okresie na leki i środki zabezpieczenia medycznego wydano 18088,95 zł.

akta kontroli str. 304, 308-315

W okresie podlegającym kontroli czworo dzieci przebywało w szpitalach psychiatrycznych, w tym jedno dwukrotnie. W dokumentacji znajdowały się skierowania od lekarza oraz zgody opiekunów prawnych, a także w dwóch przypadkach postanowienia sądu o umieszczeniu wychowanków w szpitalach o wzmożonym nadzorze. Placówka prawidłowo realizowała zalecenia lekarskie.

akta kontroli str. 316-320

6. Wyposażenie dzieci w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego, środki higieny osobistej.

Na podstawie informacji udzielonej przez pracowników, rozmów z dziećmi oraz oględzin wyposażenia dzieci, stwierdzono, że posiadały one odzież i obuwie w odpowiedniej ilości i adekwatne do pory roku. Zabezpieczone były również w odpowiednie środki higieny osobistej. Zgodnie z pisemną informacją dyrektora Centrum, w kontrolowanym okresie na odzież i obuwie wydatkowano kwotę 27244,80 zł, a na środki higieny osobistej kwotę 11019,92 zł.

Pomieszczenia zajmowane przez dzieci były wyposażone w zabawki, sprzęt i gry oraz materiały dydaktyczne dostosowane do wieku i zainteresowań wychowanków.

akta kontroli str. 25-102, 304

7. Wypłacanie drobnych kwot do własnego dysponowania przez dziecko.

W placówce obowiązywał regulamin przyznawania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania dla wychowanków stanowiący załącznik nr 1 do zarządzenia nr 10/2013 dyrektora Centrum Opieki nad Dzieckiem w Szczecinie z 28 lutego 2013 r. zaktualizowany zarządzeniem nr 29/2017 z 7 lipca 2017 roku. System przyznawania kieszonkowego był motywacyjny, zakładał kwotę bazową podnoszoną za osiągnięcia w wyznaczonych zakresach.

Zgodnie z odpowiedziami udzielonymi przez wychowanków na pytania ankietowe i informacji udzielonej przez pracowników oraz informacji uzyskanych od dyrektora Centrum stwierdzono, że wychowankowie otrzymywali systematycznie „kieszonkowe” w zróżnicowanej wysokości, wynoszącej od 10 do 60 zł. Pracownicy poinformowali, że wychowankowie zawsze otrzymują co najmniej minimalną kwotę do własnego dysponowania. Wypłacanie dzieciom „kieszonkowego” sprawdzono na podstawie list wypłat za miesiące: marzec i sierpień 2016 r. oraz luty i październik 2017 roku. Przeanalizowano łącznie 113 wypłat. Wychowankom przebywającym poza placówką przesyłano „kieszonkowe” przekazem pocztowym. W jednym przypadku, dziecko urlopowane z placówki w okresie wakacyjnym w 2016 r., nie otrzymało kwoty do własnego dysponowania. Dyrektorka Centrum oświadczyła, że w tym czasie nie sprawowała funkcji dyrektorki. Wychowanek opuścił już pieczę zastępczą, nie ma więc możliwości przekazania mu zaległych pieniędzy. Dyrektorka Centrum pouczone, aby „kieszonkowe” wypłacać także wychowankom przebywającym na urlopowaniach.

akta kontroli str. 25-102, 321-323

8. Pokrywanie kosztów przejazdu dziecka do uzasadnionych miejsc oraz kosztów pobytu w internacie lub bursie.

Na podstawie informacji udzielonej przez pracowników na temat realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych w placówce, rozmów z dyrektorką Centrum oraz z wychowankami, ustalono, że dzieci dowożone były samochodem służbowym lub kupowane były dla nich bilety miesięczne i jednorazowe. Za pobyt jedenaściorga dzieci umieszczonych poza placówką, w okresie kontrolowanym, placówka poniosła koszt w wysokości 29169,10 zł.

akta kontroli str. 53-102, 304, 324

9. Prowadzenie dokumentacji wychowanków.

Sposób prowadzenia dokumentacji wychowanków sprawdzono na podstawie czterech indywidualnych przypadków. Stwierdzono, że w placówce prowadzona była dokumentacja zgodnie z rozporządzeniem w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Prowadzone były plany pomocy dziecku, karty pobytu dziecka w placówce, arkusze badań i obserwacji pedagogicznych i psychologicznych oraz karty udziału w zajęciach specjalistycznych wraz z opisem ich przebiegu. W jednym przypadku diagnoza psychofizyczna nie zawierała mocnych stron dziecka. W dwóch przypadkach w planie pomocy dziecku cele pomieszczone były ze sposobami ich realizacji. Dyrektorki Centrum udzielono instruktażu w zakresie prowadzenia dokumentacji. We wszystkich przypadkach plany nie zostały napisane we współpracy z asystentem rodziny/podmiotem organizującym pracę z rodziną. W jednym przypadku ojciec miał zawieszoną

władzę rodzicielską ze względu na pobyt za granicą, a matka była jej pozbawiona. W pozostałych przypadkach rodziny odmówiły współpracy z asystentami. Nieprawidłowość narusza art. 100 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

We wszystkich przypadkach karty pobytu dziecka w placówce uzupełniane były minimum raz w miesiącu. Arkusze badań i obserwacji prowadzone przez pedagoga, psychologa i terapeutę uzupełniane były systematycznie. Karty udziału w zajęciach specjalistycznych wraz z opisem ich przebiegu zawierały wpisy świadczące o systematycznej pracy z dziećmi.

Placówka prowadziła księgę ewidencji wychowanków, która zawierała wszystkie elementy.

akta kontroli str. 125-221, 328

10. Przygotowanie placówki do wypełniania zadań określonych w regulaminie.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych można stwierdzić, że placówka przygotowana była do realizowania zadań określonych w regulaminie. Na dzień kontroli do opieki nad dziećmi zatrudnionych było trzynastu wychowawców. Opiekę specjalistyczną zapewniali: psycholog i pedagog – po 2 razy w tygodniu oraz terapeuta – 5 razy w tygodniu. Pracownicy posiadali zakresy czynności uwzględniające szeroko pojętą opiekę i wychowanie oraz współpracę z rodzinami wychowanków. W grafikach pracy wychowawców uwzględniono godziny na rzecz indywidualnej pracy z dzieckiem – średnio cztery tygodniowo.

Zapewnienie dzieciom opieki w ciągu dnia i w godzinach nocnych skontrolowano na podstawie analizy wpisów z osiemnastu dni wybranych losowo z ostatniego półrocza z rejestru opieki dziennej i nocnej prowadzonego w placówce oraz grafików pracy wychowawców. W pojedynczych przypadkach na dyżurach dziennych zaplanowano dwóch wychowawców z jednej grupy wychowawczej, co oznacza, że w drugiej nie pracował w tym czasie wychowawca macierzysty. Dyrektora Centrum pouczono, aby w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i przynależności u dzieci planować pracę opiekunów tak, aby każdego dnia w każdej grupie opiekę sprawował wychowawca macierzysty. W trzech przypadkach podczas dyżurów nocnych opiekę nad dziewiątką/dziesiątką wychowanków sprawowała tylko jedna osoba. Ze względu na specjalistyczno-terapeutyczny typ placówki oraz rodzaj zaburzeń prezentowanych przez wychowanków opieka była niewystarczająca. Narusza to § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W kontrolowanym okresie placówka nie korzystała ze wsparcia wolontariuszy.

akta kontroli str. 326-331

Jednym z podstawowych zadań placówki opiekuńczo-wychowawczej jest przygotowanie dzieci do dorosłego, samodzielnego, odpowiedzialnego życia. Zadanie to było realizowane prawidłowo. Wychowankowie m.in. z pomocą wychowawców robili zakupy, przygotowywali posiłki, wykonywali prace porządkowe, obsługiwali sprzęt AGD, gospodarowali środkami finansowymi oraz załatwiali sprawy w urzędach, uczestniczyli w projekcie „Rejs ku dorosłości”.

akta kontroli str. 53-102

W placówce realizowano 4 programy: program profilaktyczno-wychowawczy, Dyskusyjny Klub Filmowy „Filmowe poniedziałki”, „Wakacyjna kuchnia” oraz projekt „Rejs ku dorosłości”. W celu usprawnienia pracy wprowadzono 20 procedur postępowania w różnych sytuacjach.

akta kontroli str. 332-333

Podczas kontroli przeprowadzono dwie obserwacje zajęć w dniach 27 i 29 listopada 2017 roku. Pierwszego dnia siedmioro dzieci znajdowało się pod opieką dwóch wychowawców i terapeuty. Obserwowano wspólny podwieczorek, zajęcia integracyjne z autoprezentacją oraz przygotowania

do kolacji. Zajęcia były adekwatne do potrzeb wychowanków. Opiekunowie sprawowali opiekę nad dziećmi stwarzając przyjazną atmosferę. Okazywali zainteresowanie każdemu dziecku, chwalili osiągnięcia. Indywidualną opieką objęty był wychowanek, który powrócił ze szpitala po ataku epilepsji i pozostawał pod wpływem silnych leków. Dzieci były czyste, ubrane stosownie do pory roku. Drugiego dnia dziewięciorgiem dzieci zajmowało się dwóch wychowawców i terapeuta. W ramach godzin na rzecz indywidualnej pracy z dzieckiem trzeci wychowawca zabrał jedno z dzieci na zaplanowane wcześniej zakupy odzieżowe i do McDonalda. Terapeutka wyszła z jednym dzieckiem na cotygodniową hipoterapię. Obserwowano zajęcia techniczne, sportowe oraz spożywanie kolacji. Dzieci przygotowywały świąteczne stroiki, wychowawca instruował, w jaki sposób wykonać bezpiecznie pracę oraz zachęcał wychowanków do rozmowy na temat świątecznych prezentów i wizyty Mikołaja. Po skończonej pracy dzieci sprzątnęły ze stołu. Wspólnie z wychowawcą chłopcy rozegrali turniej tenisa stołowego. Dziewczynki pod opieką wychowawczynie zajęły się antystresowymi kolorowanymi, a następnie grały w gry planszowe. Wychowawcy byli życzliwi i pomocni dzieciom, dbali o dobrą atmosferę. Zajęcia były adekwatne do potrzeb i wieku wychowanków, zastosowano metody aktywizujące. Wszystkie dzieci były otoczone właściwą opieką. Pewne zastrzeżenia budził sposób zorganizowania kolacji. Posiłek został przygotowany w dwóch aneksach. Zaplanowana była zapiekanka ziemniaczana, stoły były bardzo ubogo zastawione. Wychowankowie nie usiedli razem, tylko przychodzili pojedynczo, zjadali kolację i wychodzili. W kuchni na górze dzieci jadły same, ponieważ pani zajęta była opieką nad innym wychowankiem. Na dole wychowawca jadł posiłek przy oddzielnym stole. Widoczny był brak rodzinnej atmosfery oraz rytuałów, które integrowałyby grupę. Dzieci nie mają ukształtowanych nawyków wspólnego spożywania posiłków i spędzania czasu ze sobą.

akta kontroli str. 334-343

11. Działania placówki podejmowane wobec wychowanki w ciąży i rodziców z dzieckiem.

W kontrolowanym okresie w placówce przebywały dwie wychowanki w ciąży. Niezwłocznie po uzyskaniu informacji o ciąży w obydwu przypadkach sporządzono nowe plany pomocy dziecku. Jedna wychowanka na końcowy okres ciąży i porodu, za zgodą sądu, była urlopowana do matki partnera. Placówka była przygotowana na przyjęcie małoletniej w ciąży, a także po porodzie razem z dzieckiem. Przygotowano oddzielny pokój wyposażony w sprzęty niezbędne do prawidłowej opieki nad matką i dzieckiem. Pracownicy placówki monitorowali środowisko, w którym przebywała wychowanka. Dziewczyna była objęta opieką psychologiczną, ginekologiczno-położniczą oraz wsparciem w sprawowaniu opieki nad dzieckiem. Małoletnia za zgodą sądu wstąpiła w związek małżeński i wraz z dzieckiem została skreślona z listy wychowanków placówki. Druga wychowanka na dzień kontroli była w czwartym miesiącu ciąży. Od czerwca 2017 r. przebywa na długotrwałej ucieczce z młodzieżowego ośrodka wychowawczego, o czym placówka co miesiąc informowała sąd. Obecnie dziewczyna przebywa w domu matki i odmawia powrotu do placówki. Ze względu na dobro nienarodzonego dziecka pracownicy Centrum podejmują z wychowanką i jej matką jedynie rozmowy motywujące do powrotu oraz wspierające w trudnej sytuacji. Małoletnia jest pod kontrolą ginekologa. Rodzina objęta jest wsparciem asystenta. W planie pracy z rodziną zawarto złożenie do sądu wniosku o powrót dziecka do domu oraz urlopowanie na czas ciąży i porodu. Sytuacja wychowanki jest monitorowana przez specjalistę pracy z rodziną i wychowawcę prowadzącego.

akta kontroli str. 344-349

Przyczynami stwierdzonych uchybień były: nieprawidłowa interpretacja przepisów oraz zaniedbania.

Skutki stwierdzonych uchybień:

- niewłaściwe zabezpieczenie potrzeb wychowanki przebywającej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym,

- brak współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną na rzecz wychowanków,
  - niewystarczająca opieka w godzinach nocnych,
  - brak integracji między wychowankami oraz wychowankami i osobami pracującymi z dziećmi.
- Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone uchybienia są: koordynator i wychowawcy placówki oraz dyrektor Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami, w celu podniesienia jakości pracy placówki

zalecam:

- 1) sporządzać plan pomocy dziecku we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzicom dziecka nie został przydzielony asystent z podmiotem organizującym pracę z rodziną,
- 2) zapewnić opiekę w godzinach nocnych na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo każdemu dziecku,
- 3) podjąć działania zwiększające poczucie bezpieczeństwa u dzieci, m.in. poprzez integrację wychowanków i pracowników oraz zindywidualizowanie oddziaływań wychowawczych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, które otrzymują:

- Centrum Opieki nad Dzieckiem w Szczecinie,
- Wydział Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Dokonano wpisu w książce kontroli pod pozycją 6/2017.

Informuję, że jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

W przypadku braku zastrzeżeń proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń.

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Spraw Społecznych
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego:

.....

Właściwe podpisy na oryginale.